

Johann Wolfgang Goethe: Umění není stárnout, umění je to snášet.

Vážené posluchačky, vážení posluchači,

v únoru uplynulo 15 let od založení našeho Klubu, tak máme takové malé půlkulaté výročí. Při této příležitosti bych chtěla poděkovat doc. PhDr. Evě Drlíkové, která byla v té době garantkou U3V a k založení klubu dala podnět. Rovněž patří díky mým kolegyním, které se aktivně podílejí na zajišťování klubových akcí a také posluchačům, resp. posluchačkám, které jsou stálými přispěvatelkami do tohoto časopisu. Současně tím vyzývám ostatní posluchače, aby se zapojili do činnosti klubu a stali se aktivními prostřednictvím Blog klubu, nebo přišli se svými nápady, jak obohatit naše klubové akce, které napomáhají i ke sblížení posluchačů.

Těším se na spolupráci s Vámi

Auska Fridrichová

OBSAH

☼Aktuality z naší U3V.....	2
☼Črípky spoza hranic.....	4
☼Příspěvky našich posluchačů.....	6
☼Zajímavosti.....	12
☼Zábavný koutek.....	16

Aktuality z naší U3V

Vážené posluchačky,

vážení posluchači,

tak jako každý rok, i letos jsme nejen pro Vás, ale i pro nové zájemce, připravili nový Katalog vzdělávacích programů Univerzity třetího věku FF UK pro akademický rok 2024/2025.

V nabídce je 62 kurzů, celkem 558 přednášek a seminářů, a tak doufám, že si vyberete a budete spokojeni. Kurzy jsou převážně koncipovány jako prezenční, výjimkou je nový kurz *Šifry a jejich luštění od starověku po současnost*, který proběhne on-line. Katalog vzdělávacích programů U3V bude k dispozici v tištěné podobě **od 5. dubna 2024** (v pátek na hlavní budově FF, nám. J. Palacha 2, Praha 1, kancelář 3, v přízemí vlevo od hlavního vstupu do budovy) a týž den i na našich webových stránkách, ostatní dny vždy v úředních hodinách v sídle CDV, Na Příkopě 29, Praha 1, 3. patro. Součástí „studijního balíčku“ bude i přihláška, rozvrh výuky a Pravidla pro studium U3V. Zde najdete nejdůležitější informace, které budete potřebovat k přihlášení.

Z velké nabídky kurzů jsem vybrala několik novinek, které by vás mohly zaujmout – např. Aféry a skandály české společnosti 1900 – 1945, Archeologie antického Řecka, Itálie a římské říše, Střední Evropa od paleolitu do doby železné, Toulky antickým Římem II, Z dějin Apeninského poloostrova, Židé v Českých zemích v raném novověku, Antický Řím a jeho dějiny zrcadlený v životech starých Římanů, Genealogie pro mírně pokročilé, Pobaltí známé i neznámé, Sondy do dějin a kultury starověkého Egypta, Škola základ života | Kapitoly z dějin školství a vzdělávání a další.

Veškeré informace o studiu U3V, vč. dalších doporučení a materiálů, najdete na našich webových stránkách: www.cdv.ff.cuni.cz – záložka Univerzita třetího věku - sekce Informace pro posluchače a Informace pro zájemce. Prosím, sledujte je průběžně a pečlivě.

Pravidla pro studium U3V:

- podmínkou pro zapsání do studia je **maturita** + dosažení důchodového věku (60+)
- každý kurz má 9 přednášek (9 termínů, tj. 18 vyučovacích hodin)
- kurzy nabízíme:
- **jednosemestrální** – bez ukončení, bez Osvědčení, probíhají v jednom akademickém roce, vždy pouze 1 semestr
- **vícesemestrální** – probíhají v jednom akademickém roce, zimní i letní semestr, je nutné se zapsat do obou semestrů, ukončeny testem nebo závěrečnou písemnou prací, Osvědčení o absolvování, účast v Karolinu

- **vícesemestrální/víceleté** – 1. ročník/jeden semestr v aktuálním akademickém roce, 2. ročník/druhý semestr v roce následujícím, do každého ročníku se zapisujete zvlášť. Pro postup do 2. ročníku musí být splněny předepsané podmínky (min. 50% účast na přednáškách, vždy uvedeno v anotaci kurzu). Osvědčení o absolvování, účast v Karolinu. Bez absolvování 1. ročníku se nelze zapsat do 2. ročníku.

Kontakt:

- **studijní referentka pro agendu U3V: Anna Novotná**
- **Anna.Novotna@ff.cuni.cz, tel.: 221 619 811**
- **[Webové stránky: www.cdv.ff.cuni.cz](http://www.cdv.ff.cuni.cz)**
- **Sídlo CDV: budova České spořitelny, Na Příkopě 29, Praha 1, 3. patro**
úřední hodiny:
Pondělí: zavřeno
Úterý: 09:00 – 12:00 h.
Středa: zavřeno
Čtvrtek: 14:00 – 16:00 h.

Pátek: výuka na FF UK (nám. J. Palacha 2, Praha 1)

Závěrem bych Vám chtěla poděkovat za zájem o naše kurzy, za poctivou docházku a milé pochvaly, kterých se nám dostává. Velmi si toho vážím.

Ing. Ilona Kellerová

vedoucí

AJ JAZYKY MAJÚ SVOJ SVIATOK

Mnohí z Vás už iste zaregistrovali, že existuje obrovské množstvo medzinárodných dní. Svoj „sviatok“ nám tým pripomínajú významné udalosti, niekedy aj bežné veci a situácie, ale aj množstvo bizarností.

Každý deň je niečím výnimočný. Existujú oficiálne a neoficiálne svetové dni. Dokonca na jeden deň pripadá aj niekoľko zaujímavých akcií.

V mesiaci február – únor - ma zaujal „Medzinárodný deň materinského jazyka“ a rôzne aktivity na jeho „oslavu“.

Už viac ako 20 rokov si vďaka organizácii UNESCO mnohé štáty pripomínajú 21. február ako Medzinárodný deň materinského jazyka. Jeho cieľom je, aby si ľudia na celom svete pripomenuli, lepšie spoznali a precvičili svoj rodný jazyk.

Hneď Vám vysvetlím, prečo práve tento deň mi „udrel do očí“.

Krajské kultúrne stredisko /ďalej len KrKS/ v meste v ktorom žijem, vyhlásilo súťaž o „Najkrajšie slovenské slová“ ako pripomenutie k Medzinárodnému dňu materinského jazyka. Do uvedeného podujatia sa mohol zapojiť ktokoľvek. Stačilo napísať do komentára sociálnych sietí KrKS na „Facebook alebo Instagram“ do uvedenej súťaže, slová, ktoré z osobného pohľadu prispievateľ - účastník súťaže - považuje za výnimočné, ľubozvučné a hlavne naše a v neposlednom rade slová, ktoré sa nepoužívajú nikde inde na svete. Súťaž končila v Medzinárodný deň materinského jazyka t. j. 21. februára 2024 – zverejnením pätnástich slovenských slov, ktoré súťažiaci najviac „prihlásili“.

So zvedavosťou som sa zapojila aj ja a odmenou mi bolo, že aj mojich päť slov sa objavilo vo výsledkovom zozname.

Nedá mi pripomenúť, že pred niekoľkými rokmi súťaž o najkrajšie slovenské slovo zvíťazilo, pre nás asi celkom obyčajné, ale napríklad pre našich českých susedov takmer vždy vyvolávajúce očarený úsmev a to zvukomalebné slovo - čučoriedka – *borůvka*.

A aby sme neprišli o tú našu a Vašu krásnu materinskú reč určite nám pomôže k tomu aj veľa úžasných jazykolamov. Vybrala som zopár slovenských a českých, ako:

Strč prst skrz krk.

Išli krty na maškrtky, prvý, druhý, tretí, štvrtý. Piaty robil nanič vrty, nevzali ho na maškrtky.

Naolejuje Júlia Júliu, alebo nenaolejuje Júlia Júliu?

Tristotridsaťtri strieborných prepeličiek preletelo tristotridsaťtri strieborných striech.

Šel za mnou jeden Řek, a ten mi řek, abych mu řek, kolik je v Řecku řeckých řek. A já mu řek, že nejsem řek, abych mu řek, kolik je v Řecku řeckých řek.

Tři sta třicet tři stříbrných stříkaček stříkalo přes stři sta třicet tři stříbrných střech.
Kmotře Petře, nepřepepřete mi toho vepře, jak mi, kmotře Petře, toho vepře přepepříte, tak si toho přepepřeného vepře sám sníte.

A ak sa nájde dôvod na oslavu, jazykolamy sú fajn, nielen na „rozohriatie“ jazyka, ale aj ako bohatý zdroj zábavy napríklad na domácich posedeniach, či klubových akciách. Iste Vás pobavia aj rôzne kvízy zamerané na výber najkrajších, najdôležitejších a najťažšie vysloviteľných slov v rodnej reči.

Autor:

Ing. Anna Frličková

Študentka U3V pri ŽU v Žiline

Vysvetlivky:

Krt, krtkokrtek

Maškrtýpamlský

Prepeličky....křepelky

Medzinárodný deň materinského jazyka 2024 Súťaž o „Najkrajšie slovenské slová“ 2024

Slovenské slovo **Český ekvivalent**

brmbolec	bambulka
íalía	aha
omrvinka	drobek
šiška	kobliha
hokerlík	štokrle
íalia	lilie
tôňa	stín
pandrlák	šašek
šuhaj	mládenec
žriebätko	hřibětko, hřibě
huncút	čtverák
mamička	maminka
pirôžtek	pirožek
žufaňa	naběračka
šumienka	šuměnka, hovor. šumák

Český ekvivalent . len pre uvedený príspevok

PŘENOS SVĚTLA.

Je to přece také “moje“ fakulta!

Je čtvrtek 4. ledna kolem půl druhé odpoledne. Přicházím před budovu Rektorátu UK. Ráno jsem si řekla, že Filozofická fakulta je i „moje“ fakulta a že ji také musím podpořit, vždyť kurzy Univerzity třetího věku zde navštěvuji již více než deset let. Na zemi vidím květiny i stovky svíček. Mnohé z nich ještě hoří. Lidé je tu zapalovali na podporu i solidaritu všem těm, kteří v den tragédie na fakultě byli a hlavně těm, co tam bohužel zemřeli a též na podporu jejich rodinám. Od tragické události na Palachově náměstí uplynuly již tři týdny, událost je však stále velmi živá a jistě se všem bude dlouho vracet.

Maně si vzpomenu na rodinu bratra, jehož syn (30) tragicky zahynul při potápění v zahraničí i na rodinu druhého bratra, jehož dcera (29) přišla o život při autonehodě. Úmrtí blízkých na dlouhou dobu silně poznamenalo životy všech.

To už prostranství zcela zaplnili převážně mladí lidé. Údajně je nás tu přes dva tisíce. Jeden mladý člověk přichází s malou lucernou a zapaluje ji od hořící svíčky a pak toto světlo nese v čele průvodu.

Na balkon Stavovského divadla vstupuje s krátkým projevem paní rektorka Milena Králíčková a po ní také paní děkanka Eva Lehečková. Obě děkují za podporu a solidaritu všem, kteří sem přišli. Jde o podporu lidem, kteří trpěli a trpí. Zazní i poděkování studentským spolkům za zorganizování pietního pochodu a naděje, že akce přispěje k uzdravování fakulty. Událost dává poznat, že za fakultou stojí celá Univerzita Karlova i akademická obec.

Poté se v čele s paní rektorkou a paní děkankou vydáváme kolem domu U Černé Matky Boží Celetnou ulicí přes Staroměstské náměstí do Kaprovy ulice. Kráčíme mlčky, pohrouženi sami do sebe, do vlastních myšlenek. Přemýšlím nad mladými lidmi, kráčejiícími v průvodu se mnou i nad jejich rodinami. V duchu se za ně všechny i za jejich budoucnost modlím. Zvedá se vítr, dávám si na hlavu kapuci tak jako ti mladí. U budovy fakulty zamíří část průvodu do Valentinské ulice a u hlavního vchodu, na náměstí Jana Palacha, se zase oba proudy potkávají, lidé se uchopí za ruce a tak symbolicky fakultu obejmou. Je nás hodně, proto ji lidský řetěz ovine dvakrát. Pak se někteří začínají spontánně objímat i mezi sebou. Do očí vstupují slzy. Objekt vyjadřuje podporu a soucit v zármutku a také sílu a odhodlání jít dál.

Postupně se rozeznívají zvony z blízkých i vzdálenějších kostelů a předávají si hlas. Zvoní na památku obětem masakru, za zmařené životy. Před budovou Rudolfiny je od plamínku přeneseného sem v lucerně zapálen oheň. Má tu hořet do konce ledna jako symbol světla a nezlomnosti. Na schodech Rudolfiny zpívají studentské sbory píseň z Taizé „V temnotách našich dnů zapal oheň, který nezhasíná, nikdy nezhasíná v nás...“ Zpěv se mísí se zvoněním tramvají a hlukem ulice. Život půjde dál.

Od řeky fouká studený vítr. Bere slova písň stejně jako před tím hlasy zvonů.

Odcházím směrem k řece. Potřebuji být sama se sebou.

(om)

ČEKÁNÍ NA JARO

Předjaří je čas, kdy je jeden den teplo jako na jaře, svítí sluníčko a druhý den třeba poletuje sníh. To nás ale nemohlo rozházet. Jak vykouklo sluníčko aspoň na chvilku, už jsme si oblékali podkolenky, protože čekání na jaro v těch vroubkovaných punčocháčích už bylo moc dlouhé. A tak jsme radši mrzli, ať už to bylo na pouti, při hrách venku, ve škole nebo kdekoli jinde. Jaro už bylo cítit ve vzduchu.

Koncem února začínala Matějská pouť v Parku kultury a oddechu Julia Fučíka, my jsme mu říkali Fučíkárna a dnes se opět jmenuje Výstaviště. Malé poutě byly v Praze na každém rohu. U nás v Praze 5 stávaly houpačky, kolotoče a střelnice na nábřeží u železničního mostu a později za stadionem Tatry Smíchov. Tam hráli oba bráškové fotbal, taky jsme hráli kuličky, jezdili na kolečkových bruslích, připravovali se na Velikonoce i na 1. máj. Ale pořád to byl pro nás takový prázdný čas, kdy se toho moc nedělo.

A tak jsme se rozhodli, že se přihlásíme do Lidové školy umění. Škola přibírala děti s hudebním sluchem, které se chtěly učit na různé hudební nástroje. Já jsem chtěla hrát na klavír, Ládík na klarinet a Ivánek na saxofon, ale skutečnost byla trochu jiná. Ládík dostal trubku a Ivánek pozoun, které si mohli vzít domů. Ládík se na trubku naučil rychle, ale Ivánek když chtěl hrát, musel stát na židli, protože byl moc malý. Jenom já jsem mohla chodit na hodiny klavíru, jak jsem si přála. Na hodinu jsme chodili čtyři, dva kluci a dvě děvčata. Hráli jsme podle not, které jsem si sice koupila, ale protože jsme doma klavír neměli a já neměla kde cvičit, hrála jsem vždycky jako poslední to co jsem slyšela. A tak to šlo až do prvního koncertu, kde jsem hrála dvě písničky, které jsem znala. Ale na další hodině mi paní profesorka řekla, ať jí zběžně přehraju to, co bylo za úkol. Jenomže to byl problém. Nikdo přede mnou nic nehrál, a tak jsem nevěděla, co mám hrát, protože jsem neznala noty. Paní profesorka jen nevěřícně kroutila hlavou, když zjistila, že vůbec necvičím, protože nemáme doma klavír. Domlouvala mi, že musím cvičit každý den a hlavně se naučit noty, a pak že můžu zase přijít.

Doma jsem šla hned za maminkou a prosila ji, aby mi koupila klavír, že bez něj nemůžu chodit do hudebky. Maminka jen zvedla hlavu od šití a řekla: „To víš že jo, hned zítra ti pro něj běžím.“ A tím to bylo odbyto jednou pro vždy.

A tak skončilo moje hraní na klavír ještě dříve, než pořádně začalo. Na památku mi zůstala fotografie z mého prvního a zároveň posledního koncertu a taky vysvědčení s velikou jedničkou. Bráškové na tom byli podobně, stejně jako já neznali noty, navíc je to samotné už nebavilo, tak vrátili trubku a pozoun a bylo po hraní.

Zůstali jsme jenom u zpívání a pokukovali tentokrát po kytáře. Ale i když jsem si jí tolik přála ať už k Vánocům nebo k různým jiným výročím, nikdy jsem jí nedostala. Jenomže před školou byl vždycky někdo s kytarou, kdo mi jí na chvíli půjčil, a tak jsme s Ládíkem začali zpívat dvojhlasně to, co jsme slyšeli v rádiu. Většinou to byly písničky z pořadu Mikrofórum nebo Dvanáct na houpačce, ale o tom zase příště.

CO DODAT...?

Události posledních dní před koncem loňského roku se dotkly každého z nás, ať už jsme byli přímými účastníky, studenty, profesory, či jako já, studenty U3V.

Už toho docela dost pamatuju, různé doby, různé situace, ale nikdy by mě nenapadlo, že se dožiju něčeho podobného. Co dodat?

Vždycky jsem měla naši budovu za něco výjimečného nejen historicky, byl to pocit úcty a obdivu všem, kteří touto budovou prošli. Studenti, profesori, zaměstnanci i vedení fakulty, každý se svým způsobem podílel na její úrovni a dobrém jménu doma i ve světě.

O to víc mě překvapilo, že člověk, který takovým způsobem zaútočil na své spolužáky, profesory, rodinné příslušníky i úplně cizí lidi, byl studentem této fakulty.

Nemohu ani nechci nic hodnotit, na to nemám právo ani znalosti, je mi to jenom lidsky líto. Co donutí vzdělaného člověka obrátit zbraň proti nevinným lidem a nakonec sám proti sobě?

Co dodat?

HANA A PETR ULRYCHOVI

Čas pomalu běžel a my s Ládíkem jsme zpívali to co jsme slyšeli v rozhlasu, žádné jiné možnosti tehdy nebyly, ale to nám moc nevadilo. Na našem starém rádiu jsme naladili kde co, dokonce večer i Hlas Ameriky. Tehdy začínali Beatles a kromě zpráv tam hráli všichni světoví zpěváci té doby, ale pořad byl rušený, že se skoro nedal poslouchat, a tak jsme zůstali u našich hudebních pořadů Mikrofórum a hlavně u pořadu Jiřího Černého Dvanáct na houpačce.

Líbili se nám sourozenci Hana a Petr Ulrychovi nejen proto, že byli jen o něco málo starší než my, ale hlavně proto, že jejich písničky měly krásné melodie i slova, byly plné citu a dokázaly oslovit všechny věkové kategorie. Znali jsme písničky z nevydané LP desky Odyssea, které se tenkrát vysílaly a třeba písničku Sen a Nechoď do kláštera si hraju a zpívám dodnes.

Odyssea, kterou sourozenci Ulrychovi natočili se skupinou Atlantis vyšla až v roce 1990, protože dříve se nehodil její obsah. Navíc Petr Ulrych natočil 21. srpna 1968 písničku Zachovejte klid, byla to přímá reakce na tehdejší dění. A když po roce tentokrát už se skupinou Javory zahráli písničku Jízda králů, ve které zněla slova: *Jedou k nám, jedou k nám, duní zem tenhle rytmus znám...*, bylo to na dlouhou dobu poslední, co z jejich tvorby v rozhlase zaznělo.

Taková byla doba. Já jsem šťastná, že i přes to těžké období dokázali skládat a hrát nové písničky, že je to neodradilo jako mnoho jiných, hrají a zpívají dodnes. Odyssea, Nikola Šuhaj loupežník, Bylinky, Advent, Koločava, Ententýny, Bratr sestry a Javory, to jsou jenom namátkou názvy desek, na které si vzpomínám i když vím, že jich bylo mnohem víc. Taky vím, že stále koncertují, letos budou mít tři koncerty i v Praze, tak už se moc těším, že se na jeden z nich konečně podívám.

Nedávno jsem viděla v televizi záznam jejich koncertu z roku 2014, byl k 50. letům jejich společné tvorby. Teď po dalších deseti letech to bude pro mě o to vzácnější událost.

Přemýšlím, jak přiblížit některou jejich písničku. Většinu z nich známe, mnohé z nich si zpíváme, skoro ke všem napsal Petr Ulrych melodie i texty sám. Ale mně letí hlavou ta, ke které napsal text společně s básníkem Janem Skácelem:

Modlitba

*Pane ať jsi stéblo trávy a nebo obyčejný list
prosím dej, ať aspoň trochu umím ve tvých vzkazech číst
prosím dej, ať řeči stromů aspoň trochu rozumím
ať vědí, že se učím a že nic neumím.
Dej, ať zlomím svoji pýchu dej mi hledat pokoru
když se trápím zbytečnostmi, ať pohlédnu nahoru,
ať mi stačí dohlédnout na obzor, který jsi mi dal,
ať se smírím se vším, co jsi mi kdy vzal.
Dej mi sílu snášet pokorně co změnit nemám sil
Odvahu, abych to nač stačím na tomhle světě pozměnil
a také prostý rozum, který vždycky správně rozezná
co se změnit nedá a co se změnit dá.*

Ráda bych něco dodala, ale všechna další slova jsou tady zbytečná.

Vladana Machiánová

CHVÁLA ŠÁLU

Vážení přátelé, jsme na počátku roku 2024. Roku, který má ve svém letopočtu téměř (až na „nulu) všechna sudá čísla, násobky dvojky. Jistě si říkáte, proč jsem zvolila tento název? Protože v zimním – opravdu zimním – čase se dostává ke slovu šál, který má také dva konce. Tento užitečný doplněk našeho oblečení má důležitou funkci – chránit nás před zimou a nachlazením. Šálka, šála, šál nás „provází“ od narození. I když znám i taková „mláďata“, která slůvky „pici, kajičky, šáju ne!“ Překlad: Čepici, rukavičky, šálu ne! Měla jsem to v rodině. A než se nadějeme, přibude nám doma další člen, jmenuje se „puberta“. (To neznáte?!) V tomto období šál zmizí v aktovce – pardon – dnes už ve školním batohu - hned, jak jeho nositel, či nositelka opustí dveře domova. Když si vzpomenu na svou „kámošku“ pubertu, vybaví se mi tak tato nezbytná část oblečení. Která ale tak „štípala a kousala“, jako kdybych spáchala nějaký zločin a musela mne potrestat.

Ale pojďme dál. Najednou, jako mávnutím kouzelného proutku, se z chlapců a dívek, kteří byli „samá ruka, samá noha“ a jako „slon v porcelánu“, stávají půvabná stvoření (z dívek) a z chlapců mladí „mužové“. Je zajímavé, že v tomto období se mění i vztah k šálu, šále. Začínají objevovat, že tento dříve opomíjený kus oděvu může být pro nás zajímavým doplňkem. Může zvýraznit jejich „image“, nebo šikovně zakrýt malé (i větší) nedostatky. To ale trvá i dnes. Výrazně se mění i materiály, ze kterých jsou šály šité, pletené, nebo háčkované. I různě zdobené – výšivkou, různými aplikacemi, knoflíky, třásněmi.

A tak se historie opakuje. Z mladých dívek a mužů se stávají maminky a tatínkové. Opakuje se nabádání rodičů, aby si děti vzaly čepici, ... doplňte si dle vlastního výběru. Ale objevují se i problémy, starosti, trápení. Jak se nám uleví, když se můžeme zabalit do teplého šálu, třeba s knížkou v ruce. Jak načerpáme novou sílu a energii. Jak si řekneme “Hano, Pavlo“ (libovolně si doplňte) nebudeš se trápit, vždyť jsi přece něco dokázala. Tak se nebudeš schovávat, ale budeš pokračovat dál!“ Vím, že i pánové řeší různé starosti a také to nemají jednoduché.

Závěrem chci říci, vlastně napsat, že i já velmi uznávám tento doplněk oblečení. Vždyť na zajímavý šál, či šálu je vždy krásný pohled, který potěší.

Tolik mé povídání o šále, šálu.

*Věra Voženílková
posluchačka U3V*

Toulky Prahou, tentokrát trochu netradiční

Jistě se vám někdy stalo, že jste se vydali na dobře známé místo Prahy a když jste dorazili, nemohli jste to tam poznat. Za krátkou dobu se něco (nebo skoro všechno) změnilo. Praha se mění stejně jako mnoho věcí kolem nás. Ani dnešní toulky nebudou stejné jako jindy. Dnes nebudeme hádat a hledat, ale zaměříme se na některá současná umělecká díla. Poputujeme za nimi na méně známá a navštěvovaná místa. Není cílem tohoto dílu toulek posuzovat

kvalitu, provedení či vhodnost umístění nových uměleckých děl. Umění je vnímáno subjektivně, a proto nechám na každém z vás, jak na vás nová umělecká díla zapůsobí a jak se vám líbí či nelíbí jejich umístění v pražských ulicích. Možná si o nich při některé příležitosti sdělíme své dojmy.

Nejdříve zamíříme na Žižkov. Na Náměstí Prokopa Holého najdeme netradiční pomník Jaroslava Haška, on sám se považoval za Žižkovana. Pomník je dílem akademického sochaře Karla Nepraše, odhalení se ale sochař nedožil, hlavu koně dokončila po jeho smrti dcera Karolína Neprašová. Originální umělecké zpracování

nepostrádá humor a recesi, např. nohy koně jsou zhotoveny z trubek na pivo, což by jistě ocenil sám Hašek. Druhá jezdecká socha byla na Žižkov umístěna v roce 2005 a má stejný směr postavení jako socha Jana Žižky.

Za fontánou s bronzovými chrliči vyrazíme na Vinohrady. Je umístěna netradičně na kruhovém objezdu a přináší osvěžení na křižovatku ulic Americká a Záhřebská. Těmito ulicemi asi běžně nechodíte ani nejezdíte, fontánu najdete kousek od Náměstí Míru. Jejím autorem je sochař Miroslav Beštec a na nový kruhový objezd byla umístěna v roce 2005. Je i moderní připomínkou časů, kdy kašny byly nezbytnou součástí většiny pražských ryneků a plácků.

V nuselském údolí se můžete projít kolem potoku Botič parkem Folimanka. Tady jsem vybrala sousoší s názvem Medvědí rodina od malíře, řezbáře a sochaře Václava Frydeckého, medvědy najdete trochu stranou od hlavních cest a v jejich blízkosti je příjemné posezení. V parku můžete obdivovat i další sochy a sousoší, také nezvyklý pomník Z vlastního rozhodnutí - Memento mori - od Krištofa Kintery. Je jím stále svítící lampa pouličního osvětlení obrácená světlem vzhůru k mostu.

Možná jste kdysi cestovali autobusem z vůbec prvního pražského autobusového nádraží, které bylo Na Pankráci. Dnes po něm nic nezůstalo, celé prostranství se moderní výstavbou změnilo k nepoznání. A mezi novými budovami nedaleko od výstupu z metra najdete další ukázkou moderního umění ve veřejném prostoru. Autor sochy Jaroslav Róna vytvořil červeného „křížence“ žirafy a sprchy, podle svých slov se inspiroval postavičkami Pokémonů z dětského seriálu. Socha je patrně největší bronzovou sochou v Evropě, měří více než sedm metrů. V prostoru vyniká velikostí i výraznou červenou barvou. Výtvarník na ní pracoval čtyři roky. Najdete ji v ulici Piktova.

Na Starém Městě, v uličce Stříbrná umístil svou sochu sochař Ladislav Vlha. Socha se nazývá příznačně Dívka sedící na zdi a sochař ji vytvořil v roce 2007. Úzkou uličkou nechodí příliš lidí a ne všichni si sochy nad hlavou všimnou. Je to škoda, zamyšlená sedící dívka je citlivým doplňkem tohoto půvabného zákoutí a pozorného chodce donutí k zastavení. Za to ho odmění silnějším zážitkem z atmosféry staroměstské uličky.

Pokud budete někdy procházet nádvořími areálu Klementina, můžete na zdech také objevit podobné sochy. I v tomto případě se podařilo spojit historickou atmosféru místa s moderním uměním.

Na závěr dnešních toulek jsem zvolila místo, které dodnes vzbuzuje emoce a rozpory. Historická budova Národního divadla s Novou scénou a provozní budovou v sousedství kláštera voršilek obklopují prostor dnešního Náměstí Václava Havla. Sem bylo umístěno současné umělecké dílo – tím je Srdce pro Václava Havla. Tento artefakt vytvořil akademický sochař Kurt Gebauer. Odlil ho podle původní makety, odhalené v roce 2016 (den před 80. výročí narození Václava Havla). Na tuto maketu srdce mohli návštěvníci psát své vzkazy. Ty sochař následně vyryl a odlil. Původní Srdce se nachází v Pražské křižovatce.

Tento malý výběr současného umění ve veřejném prostoru Prahy je pouhou ukázkou. Jistě znáte další místa, která stojí za poznání a třeba i zamyšlení, jak se daří spojovat minulost se současností.

(NB – z veřejných zdrojů)

Víte, že

- datlím se říká „královna oáz“, dožívá se 100 let a nejlépe plodí okolo třicátého roku. Existuje více než 200 odrůd a liší se barvou a velikostí. Kromě datlí se z datlové palmy využijí i datlové lupeny na sladkou šťávu a jejich vlákna se využívají jako tuhé lýko na rohože a pecky jsou po vyloupání jako krmivo pro velbloudy.
- nejstarší zmínka o kultivaci čajovníku (rostlina Camellia - někdy i Thea - Sinensis) a pití čaje pochází z Číny. Jejich tradice tvrdí, že před 5 000 lety císaři Šen-nungovi (zvaný také jako „Božský zemědělec“) jednoho dne spadl lístek do převařené vody a jeho vůně ho okamžitě okouzila. Když vody vychladla, zjistil, že je i na chuť nápoj velmi dobrý. A tak vznikl vůbec **první šálek čaje na světě**.
- Angličané pijí čaj s mlékem, aby **ochladili porcelán** a nespálili si ruce a ústa.
- avokádo se nazývá také hruškovec přelahodný. Pochází ze Střední a Jižní Ameriky a v Mexiku se pěstovalo ji deset tisíc let před Kristem. Aztékové tomuto ovoci přisuzovali afrodiziakální schopnosti a námořníci si je vozili na daleké cesty, protože jim dodávalo vitalitu a energii. Odtud pak pochází jeho přezdívka *námořnické máslo*.

(z veřejných zdrojů)

Četba

Kateřina Panou, *Řecké štěstí*

Autorka žije už více jak 25 let v Řecku, konkrétně v kraji Epirus. Provdala se tam, založila rodinu a našla štěstí. Řecké štěstí. Zemi zná jako málokdo a protože tradiční Řecko, které ji kdysi tolik okouzlo, postupně mizí, rozhodla se o tom psát: o jeho zvycích, tradicích i historii, ale také třeba o jazykových záludnostech a úskalích místního života.

Nejdříve svoje postřehy zveřejňovala na svém blogu, za který získala v roce 2022 Magnesii Literu.

Je to kniha v mnoha směrech poučná. Autorčiny postřehy jsou podloženy znalostí řecké historie a místopisu, což rozhodně nebudete znát i při opakovaných pobytech na řeckých plážích u moře. Občas Vám líčení řecké mentality vyvolá úsměv na tváři, ale naopak popisy válek, které tuto zemi ničily, kdy raději muži, ženy ale i děti volili smrt nežli nesvobodu, vyvolá smutek.

Na závěr cituji názor Kateřiny Panou, že "Život je pohádka, stačí se jen dívat kolem sebe."

Renata Kalenská, *Orgány nepatří do nebe*

Novinářka Renata Kalenská v roce 2018 podstoupila transplantaci ledviny a slinivky. Za záchranu svého života vděčí špičkovému transplantačnímu týmu z pražské nemocnice IKEM, který vede přednosta Jiří Froněk. O jejich práci se však rozhodla vyprávět už dříve, když měla

možnost sledovat prof. Froňka při operaci na sále a viděla, s jakým zápalem chirurgii provádí. Vedla s ním dlouhý rozhovor, mluvila i s řadou pacientů po transplantaci, jejich příběhy jsou jen stěží uvěřitelné. Je to strhující čtení, silné téma, silné příběhy. Rozhovory s Jiřím Froňkem a pacienty doplňují kněz a lékařský etik Marek Orko Vácha a psychiatr Radkin Honzák.

Tato kniha vzdává hold nejen mimořádné osobnosti české transplantační chirurgie, ale především všem lidem, kteří tváří v tvář smrti prokazují obrovskou odvahu, nezdolnost ducha, nezištnost a lásku k bližnímu. Dokazuje, že čím blíže smrti se ocitáme, tím lépe chápeme skutečnou hodnotu života.

I když nemáte s orgánovými transplantacemi nic společného, poselství knihy toto téma daleko překračuje. Neboť nejde o nic menšího než o život.

Jana Cíglerová, Americký deník

Americký deník psala autorka během tříletého pobytu v USA, konkrétně v Miami, přináší osobní postřehy z tamního běžného života. Autorka sesoustředí na popis fenoménů z každodenních situací vyplývajících ze střetu kultur. Jako Češka adaptující se na život mezi převážně Latinoameričny na jihu USA přináší konkrétní neobvyklé pohledy na to, jak se v tak národnostně pestré společnosti žije a jak Čechům známé životní situace řeší místní lidé.

Kdo život v USA zná, bude si své zkušenosti moci porovnat s autorčinými.

Koho cesta do Ameriky láká, pro toho to bude obohacující, někdy legrační, pohoršující občas i dojemné vyprávění o tom, co takový obyčejný život na druhé straně Atlantického oceánu obnáší. A pro ty, kdo si prostě chtějí rozšířit obzory, nabízí Americký deník poutavě psaný vhled do života za velkou louží.

(zk)

Zábavný koutek

Srovnejte podle abecedy nejdříve podstatná jména (dále můžete členit podle rodu), potom přídavná jména (dále můžete členit podle druhu) nebo co vás napadne.

Guma, kniha, rohlík, bačkora, jitrnice, oliva, medvěd, alkohol, podoba, edice, chrpa, stěna, květina, jitro, užitek, nástěnka, podlaha, křída, bota, uhlí, přeslička, šiška, hlína, židle, datel, postel, tabule, lavice, vidlička, fenek, penál, voda, korek, potěšení, lampa, zlatník, máslo, tvaroh, cibule, rákosí, brloh, ostraha, chobotnice, klídek, cigáro, fuška, báseň, květináč, bič.

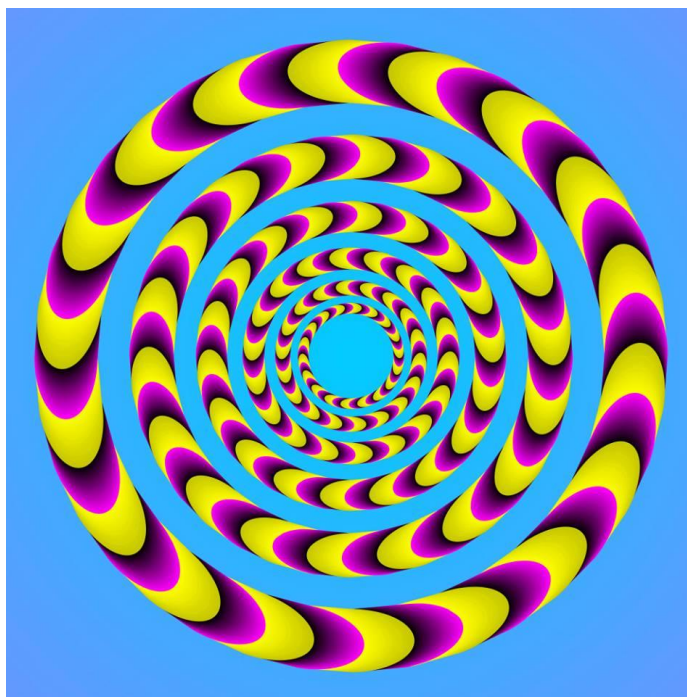
Jarní, úžasný, funkční, užitečný, radostný, postradatelný, dochvilný, lesní, komický, jižní, severní, klíčový, zlatý, autentický, celkový, bojovný, sušený, chvilkový, tvarohový, makový, zlý, hodný, klidný, ostrý, bílý, modrý, žlutý, konečný, vodní, elektrický, groteskní, lakomý, noční, vadný, kolečkový, blízký, numerický, prací, čistící, ovocný, zelený, červený, hnědý.

Ze slova PRASKOLESY vytvořte alespoň 30 slov, ale dá se jich vytvořit mnohem víc, např.

Laso, sako, klep, pes...

Kružnice únavy

Vyzkoušejte ráno a pak večer - opravdu to funguje! Podle japonského psychiatra Akiohiho Kitaokiho, který vytvořil tuto iluzi, se obrázek jeví jako nehybný vyrovnaným a odpočínutým lidem. Když se iluze aktivně pohybuje, potřebujete odpočinek a spánek po dobu 8 hodin. No, a když se iluze pohybuje velmi rychle, potom urychleně potřebujete (podle Japonců) odpočinek v nemocnici. (z veřejných zdrojů)

Vložte sloupky do tabulky.

D	U		J	N	U	V
V	Ý	O	O	K	A	A
	A	A	C	A	D	M
K		O	0	0	2	/

	V	B	E	Y	D
T	N			L	G
E	N	K	Ý	I	K
4	R	2	5	2	2

V dubnu vyjde nový katalog na akademický rok 2024/2025

Uzávěrka pro příští číslo je 10. června 2024

Těšíme se na Vaše příspěvky – redakce Klubu posluchačů a absolventů U3V FF UK

Příspěvky zasílejte na e-mail: ff-blogklub@seznam.cz

Praha, březen 2024